

NORBERG, HAGEN, LORENTZ

Kort berättelse, om den
werlds-kunnoge Johan Reinhold
Pattkulls grufweliga död och
påskyndade execution, samt huru han
beredt sig dertil; författad af desz
tilförordnade bigt-fader, magist.
Lorentz Ha

1783

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
  - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
  - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
  - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

PATKUL

3v. sam.
Hist
Sv
Mowor
(Br.)
700-1879

Kort

Berättelse,

Om

Den Werlds-kunnoge

Johan Reinhold

Pattkulls

Grusweliga Död och påstynda-
de Execution, samt huru Han
beredt sig dertil;

Författad

af dess tilförordnade Bigt-fader,

Magist. Lorentz Hagen,

Regiments-Pastor wid Kongl. Hjelmska
Dragone-Regimentet.

Öfversatt från Tyskan efter Författarens
egenhändiga Manuscript.

Götheborg, 1783.

Tryckt och Uplagd af Samuel Norberg, R. G. B.

113.

År 1707, den 16 Septembris, sent på
Aftonen, kom nämnda Pattkull, til det-
ta Dragone-Regimente, under 30 Mans
Escorte, ifrån Kongl. Meijersfeldtska Regi-
mentet, hwaråst han redan setat någre må-
nader uti arrest.

Den 29 uti samma Månad som war
16 Söndagen Trinitatis och tillika Mi-
chaelis-dagen, wardt mig underteknad, es-
ter fulländad Högmåssö-prädikan, af min
Öfwerste, Herr Nils Hjelms, i hemlighet
anförtrodt, at Pattkull följande dagen skul-
le dö, med anmodan, jag måtte honom så-
dant låta weta och dertil bereda, at han
kunde dö saligt, til följte hwaraf jag genast
efter Åstonsången kl. 3, sörfogade mig til
honom, och fant Pattkull liggande på sän-
gen, efter aflagd hälsning, bad jag honom
icke onådigt anse mit besök, emedan jag ha-
de mig alt för wäl bekant huru et bedröfs-
wadt hjerta, såsom hans, wäl hade tröst
nödig utaf Guds Ord, hwartil han swara-
de, det är mig ganska lårt, Herr Pastorn
skal hafwa hjertelig tackfägelse, för sit bemö-
dande, sannerligen intet besök är mig kärare,
än de andeliga, eljest började han fråga, hwad
nytt hörer man; hwartil jag swarade: Jag
hade wäl något besynnerligt at anförtro Wäl-
borne Herren, om wi allenast måtte wara en-
same, hwarpå han reste sig up utur sängen
och

och bugade sig för Officeraren, som war inne i Rummet hos honom; då jag gick til bemålte Officerare, och hwiskade honom i örat, och sade det wore Öfwerstens befallning, at jag finge wara allen hos Deltäqventen, och så snart Officeraren gjordt astråde, fattade Herren mig wid handen, och frågade med ganska ångslig röst: Ach min käre Herr Pastor, hwad hafwen I at säga mig? Swar til jag swarade: Jag bringar Wälborne Herren Hittia Post, äfwen samma Tidning, som Propheten Esaias bragte Konung Hiffiam: Beställ om dit hus, du måste, och innan morgon aftron icke wid lif blifwa, derpå lade han sig åter neder, och tårarne rullade honom ut för kinderne, men jag fortfor at trösta honom, sågande: Han wore ju en ganska högt uplyst Man, i många Wetenskaper, och i synnerhet uti sin Christendom wäl bewandrad, således lärer han wäl för hafwa tänkt på denna posten, och derföre icke med så mycken swårighet och bedröfwelse emottaga densamma; och wiserliga sade han, wet jag det gamla förbundet: Människa, du måste dö; men denna döden lærer blifwa mig allt för swår, och gret bitterliga; men jag sade honom, tröstande: dödsfattet wore mig wäl obekant, men dock tror jag säkert, at denna döden wore salig och för själen så hållsösam som för kroppen förkräftelig, derpå reste han sig up, och talade med ihopknäpte händer: Nu, så gif mig o Jesu! en salig död. Och sedan han

stöddjat sig emot wäggen, sade han: Ach! August, August, hwad lærer du icke en gång hafwa at ansvara; ach! Reductionen i Swerige och Lifland är orsaken til min olycka. Jag bad honom hjerteligen; han skulle låta detta timmeliga fara, som är utomdes oangenämt, och vara betänkt på det Ewiga Himmelsta, så skulle han bättre använda den korta ännu öfriga lefnads-tiden; han swarade: Ach! min Herr Pastor: Hjertat är en gammal bolde, upfyld med gammal elack materia, det kan intet förr helas, innan denna orenlighet först kommer ut: låt mig dock säga, hwad mig ligger på hjertat.

Reductionen, som gjort så mången människa fattig, är orsaken til det Brott, hwad före man beskylrar mig. Konung CARL den XI:te klappade mig på axeln och sade: Pattfull förswarar sit Fäderneslands Rättighet, som en redelig Man; ach! hwad skulle jag då annat göra; men elaka människor hafwa det annorlunda spelat. Gud förlåte Hastfer, han har mycket bidraget til min dåwarande olycka, i början har han förledt mig, i medlet förblindat och til slut förfölgt mig; jag får nu snart se dig med flere mine motståndare inför Jesu Domstol, Bergenhielm har ock warit mig emot, men hwad han gjort dertil har han haft befallning. Ach! Swerige, Swerige, jag har intet med löje farit bort ifrå dig, det wet Gud.

Swär

Swar skulle jag nu taga wågen, intet kunde jag krypa under jorden, uti Kloster wille jag för Religionen skull intet gå, hos Allierade Furstar war jag icke säker, ja man sade: du har gått öfwer til våra fiender, ergo, så är du ordfaken til detta blodiga krig, men qvelle consequent; jag kom bort, som en fattig, förfölgd, men intet som en Råd, eller Angiware, dertill ansåg mig ingen stickelig, som jag ock intet war, ty förre än jag kom til Gayen, war redan alt färdigt, Altal med Dannemarc sklutad, fördragen med Ruffou under skrefne, och jag war då hos dem uti inget anseende, derpå erindrade jag honom ännu en gång, at han för mycket fördjupade sig uti werldslige discourser, men han fattade mig wid handen och sade: Ach lemna mig tid, at tala til slut, sedan wil jag intet tala et ord mera derom, hwad är han för en Landsman Herr Pastor? En Swenssk, gaf jag til swar, född i Stochholm, nu, sade han, det är mig kårt at Swenskar ock kunna så tala något om mig. Min Herr Pastor jag har ock haft et Swenskt hjerta, ehuru man intet trodt mig derom, det wet min Gud, och det kunnen I deraf intaga och sluta; jag, så ringa, jag här sitter, jag kan wäl säga, at jag har hulptit Ehurfursten af Brandenburg til Preussiska Kronan, han kan intet annat säga i sit hjerta; til belöning lät han tilbjudas mig en ansenlig penninge-summa; men jag lät swara, at jag skulle anse det, som min största belö-

belöning, om Eders Maj:t kunde förhjelpa mig i Konungens af Sverige nåd, hwilket ock blef mig lofwat, och genom Envojeen, Gref Dohna i Stockholm föredragit, men nåda-dörren war för mig wid Swenska Hofwet tillsluten, sedan gjorde jag hos salig Kejsaren uti den Spanska Affairen, en (jag kan utan skryt säga) större tjenst, än en annan hade kunnat göra, til belöning för min möda, gafs mig en Affignation på 50000 R:d., men jag tog handskriften och lade den samma Högstsal. Kejsertlige Maj:t i underdånighet til fot, med djupaste Tacksägelse, Kejsaren trodde, at jag icke war någd med summan, men jag swarade: Allernådigste Herrre! min recommendation wid Swenska Hofwet wil jag utbedja mig, det samma skal ock ske, swarade Kejsaren, samma blef ock, som jag wist wet skrefwen och affärdad, men förgåfwes, ingen nåd war för mig at winna, och at jag icke måtte försumma något tilfälle, så förfogade jag mig til Moscou medan Swenske Gesandterne ännu woro tilstädes; J hafwen wäl hört derom Herr Pastor? Sade han til mig, hwartil jag swarade ja, jag hade jämwäl äran wara Predikant wid samma Legation; och war J den samma, sade han: jag wille i början säga, at jag hade sedt honom förr, ja min Herr Pastor, for han fort, då sökte jag genom Czarens bemedling, at blifwa tagen til nåder. Men då jag hörde, at Kongl. Swenska

Ha Legations-Commission, hade befalning, at söka mig och begära, at jag måtte utlevereras, då måste jag uppehålla mig fördold och in cognito; derpå sade man: jag har upwiglat Czaren, och intrigerat til Freds-brott, men det gjorde Carlwis, Konung Augusti kreatur, jämte andre, dem jag intet wil nämna, men jag har rådt til frid, så mycket hos mig städt, och bragte det de förste åren så wida, at Konungen af Sverige skulle få Curland, Påliska andelen af Liefland och en stor del af Samoiten til Satisfaction om han wille göra fred, man trodde Czaren skulle aldrig wilja ingå sådana wilkor, men då jag föredrog honom sådant, war Han dermed ganska wäl nögd, tackade och omsamnade mig för detta förslaget, men Konungen af Sverige wille intet; eljest låra de fattige Swenska Fångarne, utaf hwilke äro flere 100:de uti Moscau lämna mig et godt wittnesbörd, jag har gerna gjort dem godt och utdelat någre 1000:de Riksdaler ibland dem, ja jag kan wäl säga 1000:de, för at derigenom winna Hans Kongl. Maj:ts af Sverige nåd, ach! gifwe Gud! jag hade sökt med samma sorgfällighet min Guds nåde och derpå började han åter at gråta. Jag bemödade mig, at trösta honom, försäkrade honom, at ännu woro tid, han skulle intet försumma densamma, och at Guds nådes dörr ännu stodo öppen, det är ännu min enda tröst, sade han: Du äst Gud och icke människa, at du kanst

ewinnerliga wredgas. Men det gör mig
 hjertelig ondt, at jag mera tjent männifcor än
 min Gud, i synnerhet förddömer jag den stund
 och tid, jag tjent Konung Augustus eller blott
 varit i hans sällskap; ach! huru wål talar Skrif-
 ten: Drager icke uti främmande Öt, med
 de otrogna. 2 Cor. 6: 14. Gud om-
 wände honom; Han är hwarken Gud
 eller männifcor hwarken egne eller främlingar
 trogen; tänk! hwad han gjorde sedan freden
 war slutet med Swertige, så skref han mig
 til, af den 16 Febr. 1707. Jag skulle låta
 Czaren weta, at Swenska Armeen hade ut-
 lemnat sine Gewår, här och där, at repare-
 ra, och at Officerarne woro utstickade, dels
 på wårkning, dels i andre årender; Czaren
 måtte med all force falla in uti Saxon och bry-
 ta halsen af alla Swenskar, han wille emed-
 lertid befälla Handtwårkarne, at intet göra
 Gewären fårdige, men jag lämnade honom
 til swar, at jag intet wille hafwa något med
 honom widare bestålla, det wore ånteligen
 tid, at låta all otrohet fara, hwilket han onå-
 digt uptog, det oakadt, gjorde han mig dock
 åtskillige föreställningar, dem jag aldrig gillat,
 och hast för sig åtskillige farlige dessiner; et
 Bref skref han af et besynnerligt innehåll,
 hwilket han slutade med söljande utlåtelse:
 Augustus har mera wunnit wid sin Jagt,
 än Carl har wunnit i mången Slagt.
 Jag ryser, så ofta jag tänker på dylife fase-
 liga råntor, och tackar Gud, som bewarat
 sin

sin Smorda, då han han sannerligen ofta
swåfswat i fara; och beware Gud! såll jag
honom i talet, år då Konung August icke mer
at tro, och! swarade han: Han är en Atheist
ex professo, hwad frågar en sådan efter tro
och åra, som ingen Gudsfrugtan har i hjer-
tat. Högstsalige Kejsertlige Maj:t skref mig
en gång til, jag skulle på godt manier försö-
ka, at bringa honom til en mera anständig
lefnad, samma bref wiste jag honom, hwartil
han log, sågande: Gubben skulle bekymra
sig om skårselden, han kommer förr dit än
jag; Hennes Kongl. Höghet, Hans Fru
Mor, har likaledes befalt mig, jag har ock
gjort det, men fått otack dertföre och störtat
mig i olycka och olågenhet, ja han har långst
för detta hotat, at spela mig et strek redan uti
Warschau. Då Konungen af Sverige kom
ifrån Lemberg, så war han i stor ångest, ty
han hade inge penningar och dertföre wille nå-
gre Trupper gå bort ifrån honom, då bad han
mig för Guds skull förskjuta sig med några
penningar, hwilket jag ock gjorde och lät ho-
nom få 400000 R:d., dagen derpå gjorde
han til någre Fruntimmer stora Präsentier och
köpte för 150000 R:d. Jouveler, dem han
satte på hufswudet, detta förtröt mig, at han så
emplojerade penningarne, emedan min Prin-
cipal Czaren befalt mig, at icke försträcka ho-
nom med flera, jag tilltalade honom och gaf icke
förr efter, innan Judarne måste återtaga sine
Jouveler, och gifwa penningarne tillbaka; han

dölgde wäl den gången sit misnöje, men i min
 frånwaro har han swurit sig wilja hämnas och
 betala mig, nu har han ock redeligen hållit hwad
 han lofwat, men Gud lærer wäl finna honom,
 volente Potentes punientes, men til åfventyrs
 sade han, uppehåller jag Herr Pastorn för
 länge med denna förtreteliga discoursen, har
 han något at beställa; om Wälborne Herren
 wil wara ensam, swarade jag, så wil jag om
 en liten stund komma igen; ach! gör det, sade
 han, och kunde I hos Herr Öfwersten utwår-
 Pa mig frihet, at jag måtte wara allen och icke
 blifwa störd i min andakt, så skulle jag uptaga
 det som en besynnerlig nåd, jag lofwade honom,
 at göra hwad mig möjligt wore och tog mit
 astråde. Fram på aftenen kl. 7 kom jag åter,
 och sedan Öfifereraren war utgången, sade han
 til mig, leende, och med en förnögd mine; wäl-
 Kommen åter! min Herr Pastor, jag anser ho-
 nom som en Guds Angel, nu Gud lof, har
 jag wältrat en stor sten från hjertat, jag kän-
 ner redan i mit hjerta en stor förändring, jag
 är glad at jag skal dö, det är dock bättre, at
 snart dö, än länge sitta fången, men at döds-
 sättet måtte wara drägeligit, wet I ej Herr
 Pastor hwad för död jag skal dö? Jag swara-
 de, at sådant wore mig obekant, ty mig woro
 intet mer anförtrödt, än at det skulle gå helt
 stilla til, emedan ingen wid Regimentet wiste
 deraf, mer än Öfwersten och jag, det är ock
 en nåd, sade han, men har I intet sett min Dom,
 eller skal jag utan ransakning och domdö. Jag
 swa

swarade: Dom lærer wäl vår wara, men kan-
ske förseglad, och ej lörr öppnas, än uppå Plat-
sen, det kan ock wara, sade han, men at jag
intet för länge må plågas, jag tröstade honom
det bästa jag kunde, det gjorde han ock sjelf af
Guds ord, deruti han ock war ganska wäl be-
wandrad, och nämnde ibland andre detta språ-
ket; på Gråkiska: Genom mycken bedröfs-
welse måste wi ingå i Guds rike, Apostl. G.
14, och af Rom. 8: 18. Jag håller det så
före, at denna tidsens wedermöda, är icke
lika emot den härlighet, som på oss uppen-
baras skal. Derefter frågade han, om intet
papper och bläck woro til hands, och som jag
sådant med ja beswarade, bad han mig, at sät-
ta up något för sig, och då jag det bewiljade,
dicterade han följande Testament: Huru jag
underteknad wil, at efter min död, med
min qwarlätenskap skal förhållas, 1ro
Hans Majit, Konung Augusto, wille
rådspåga sit samwete, och åt mine Anhörig-
ge, utleswerera och betala den bekanta
Summa, som han efter skedd Liquidation,
då blifwer mig skyldig, och lærer bestiga
sig til 50000de R:d. och det til mina bå-
de Cousiner, som äro här på stället wid
Kongl. Swenska Armeen, och hoppas jag,
at Hans Kongl. Majit lærer nådigst för-
hjelpa dem härtil; nu sade han, wilja wi
hafwa anstånd härmed, til des jag kan påmin-
na mig något mer; emedlertid wilja wi bedja,
hwilket wi ock gjorde, sedermera sade han: nu

Gudi lof! det blir med mig allt bättre och bättre; och! at jag icke måtte länge pinas, huru herteligen gerna wille jag icke betala min skuld med mitt blod. Konungen är ju en nådig Herre, frågade han vidare? Ja swarade jag, wi hafwe ordsak, at tacka Gud för en gudfrugtig Konung, det är det bästa; swarade han: hwar Gudsfrugtan är, där äro ock andre dygder, det är som David säger: Herrens frugtan är Wisshetens begynnelse. Har han ock fromme Råd? frågade han vidare, hwilket jag ock billigt med ja beswarade. Gref Piper han är ju Premier-Minister, är han en gudfrugtig Herre? hwartil jag swarade ja, derpå har Hans Excellence aflagt mångfaldige prof. Nu Gudi lof! så lærer mig ock intet mer, wederfaras, än hwad Lag idrömår; sållt det Rike, som består ex Pietate & Justitia, sade han vidare och frågade efter et och annat, angående Sverige, som om Academierne, om lärde Männer uti Theologien, såsom Doct. Meyer, sedermera om Halle och berömde i synnerhet Doctorerne Franck och Breithaupt, frågade mig ock, hwad jag tycker om Pietisterne, och hwar jag studerat, och beslöt ånteligen altsammans med en djup suck. Ja, ja sade han, jag har Wänner här och där, som låra beklaga och begråta min död, hwad lærer den gamla Churfurstinnan säga, och Fröken Lewold, som är hos hånne, i synnerhet min fattiga Käraste, och huru lærer hon wäl hafwa sig, när hon får weta om min död, min kære Herr Pastor sade han
och

och tryckte min hand, får jag icke lof, at bedja
honom om något? Helt gärna, swarade jag,
om jag är förmögen, at kunna hjelpa Wälbor-
ne Herren, war så god och skrif til min Kära-
ste, Fröken Einsidel, efter min död, med be-
rättelse om mit oflidande, hålses och låter hån-
ne weta, huru jag dödt, ånskönt med smålek
dock saligen, som jag med Jesu hjelp hoppas,
det kan dock någorlunda tjena hånne til tröst, i
synnerhet då det kommer från hans hand, och
tacka hånne, för sin beständiga kärlek. Hon
lefwes hådanester fri, men jag dör henne half
förbunden. Jag lofwade det göra, och der-
på tog han fram sin pung och lade penning-
garne i 3ne papper; i morgon wil Gud! sade
han, wil jag intet besatta mig med werldslige
ting, och gaf mig et af dem med 100 Ducater
deruti liggande, dem han bad mig hålla til go-
do, jag undanbad mig, at emottaga dem, eme-
dan jag ingen ting förtjent; Ach! min käraste
Herr Pastor, sade han, jag har många gånger
för en timmelig tjenst gifwit 100 Ducater, och
J wisen mig en sådan wånskap, som intet med
penningar kan betalas, gifwe Gud! jag woro
i det stånd, at jag kunde bättre Regalera ho-
nom, dock til mera tacksamhet wil jag föråra
honom min bästa och aldrakäraste skatt, som
jag högt värderar öfwer alt i denna werlden,
det är mit Novum Testamentum Græcum, cum
Versione Aerie Montani, det har varit mit
Vade mecum uti mit elände, det är nu hos
Herr Major Rothhausen, där kunnen J lå-
ta

ta afhämta det, jag tackade och lofwade, at förwara det samma til åminne, så länge jag lefwer, derpå bad han mig hålla Herr Major Rothhausen och tacka honom för all höflichkeit, derefter tog han fram en annan Bok och sade, den har jag sjelf sammanskrifwit tag henne och min Herr Pastor til åminnelse och bewis på min Christendom, jag skulle önska tilfalle, at denna lilla Bok komme för Konungens ögonen, så skulle Hans Maj:t så se, som en högt uplyst Herre, at jag intet varit någon Atheist, hwilket mine owänner wäl låra hafwa inbillat Honom, jag tog emot henne och der til har jag god förhoppning, jag wil lemna henne åt Herr Öfwersten Hjelm, at han wid tilfalle i underdånighet wisar henne för Hans Maj:t. Ach! det wore ganska wäl, sade han, jag önskar, at denna Bok må winna blidare öde än deß Auctor, ja jag säger med Ovidius om sine Libris Tristium, då han utur sit Exilio öfwersände dem til Kejsar Augustum: Gack åstad min lilla Bok, och förskaffa du mig det, hwad jag sjelf icke har kunnat förwärfwa, sedan bad han mig genomläsa densamma; hwilket jag och gjorde, och föreläste honom flere stycker utur densamma och hörde jag änteligen, at han kunde henne utantill, derpå lät han sig föreläsas andre Böner och Döds-Psalmer, i synnerhet: Gudi min sak, hemställer jag ic. hwilken han ganska andåktigt

tigt låste efter, och tog deraf anledning, at tala om werldenes såfängelighet och sörakt; Ach! sade han, Gud är mit vittne, at jag midt under werldenes största glädje har haft et bedröfwat hjerta, och at jag är nu bättre til mods, då jag wet, at jag skal dö, än tilförene wid mången Collation: Munde immunde vale, tro mig säkert min Herr Pastor, at jag många gånger, i synnerhet uti dese fednare åren har sökt, at slita mig lös från denna werldenes såfånga, men det har varit mig omöjeligen, jag har uti henne så inwickladt mig, at jag icke kunnat komma ur henne, min Jesus ware tack, som sönder slitit djefwulens snaro, snaran är söndergången och min själ är löst Ps. 124. Dertil har den Stormåchtige CAROLS hand mycket bidragit, nu sannas Gudi lof! hwad Paulus skrifwer Rom. 8. Wi weta, at dem som hafwa Gudi kär, tjena all ring til det bästa. Edermera sade han: Emedan det blef sent, min Herr Pastor, jag uppehåller honom för länge, ach! blif intet otålig, hwarpå jag försåkrade honom om min oförtrutenhet, och började åter på at bedja och slutade med Afstons wålsignelse, då den war til ånda, sade han: Herr Pastor hwad råden i mig, skal jag intet begifwa mig til hwilo? jag har på lång tid icke sofwit och är ganska matt, ty jag har i dag hwarcken åtit eller druckit, annat än litet watten, och då jag sådant gillade, sade han,

han, så kunna Siannena åter något litet stärkas, ty i morgon läret blifwa nödigt för mig, at jag är rätt munter, i synnerhet derföre, emedan jag wil försörja min fattiga Sjal med det Himmelska Viatico, och sedan wi kommit öfwerens om timman, gick han til sångs och jag til mit qvarter.

Den 30 September klockan 4 om morgonen kom jag tillbaka, och då han hörde mig hålsa stod han up och tackade Gud för en god Natt, och sade: Jag har i lång tid icke sofwit så roligt, derpå försogade wi öfwidare til Bönen, och kan jag icke nogsamf berömma hans Andakt. När klockan är 6, wilja wi i Jesu Namn skrida til det Heliga Wårket, innan bulret utan för blir större, och då jag härtil biföll, föll han på sine knän och aflade sin Synda-bekännelse uti ganska andäktige och rörande ord, i synnerhet war Andakten estertänkelig, i det han började med Judå ord: Hwad skal jag säga, Herre min Gud, eller huru skal jag tala, och hwad skal jag bära före? Gud hafwer funnit sin tjenares misgärning. I Mos. B. 44.

Efter den Heliga Nattwardens undsäende, tackade han Gud hjertinnerligen med de aldråhårligaste Böne-Psalmer, dem han bad mig förelåsa sig, i sonnerhet denna wersen: O frögde Ande stätt mig bi i all den sorg ic. jämte denna: Styrk mig allenast i den tro, at du för mig har liz
dit

dit ic. Då solen gick up, såg han ut genom fenstret och sade: Salve festa Dies, du äst min Bröllops-dag, jag hade inbillat mig, at hålla en annan Bröllops-dag på denna dagen, men denne är salig, och i dag blir min Själ af sin Sjåla-Brudgumme Christo införd i den Himmelska Bröllops-salen, I det har jag en hjertans ro, at min Skatt är nu A och O, Begynnelsen och ändan ic. Derpå frågade han åter, om jag intet wetste, på hwad sätt han skulle dö, men jag swarade, som tilföre, han bad mig tillika at icke öfvergifwa honom, om ock dödsfättet blefwo aldrig så grufweligt, ropa mig til, sade han, det söta Jesu namn, derpå såg han åter ut genom fenstret och sade: Ach! min Herr Pastor de spanna redan för wagnen, Gud lof, at de skynda, mig blir redan tiden för lång, at längre lefwa, och då han såg papperet, hwarpå jag börjat skrifwa hans Testamente, sade han, här blir intet mer utaf och när jag frågade, om han intet wille skrifwa under, sade han suckande: Jag gitter icke mera skrifwa det förhateliga namnet, mine Cousiner lära dock på en ort finna, hwad jag dem Testamenterat, det är alt riktigt, håller dem ifrån mig när Herr Pastorn får tala wid dem; derpå för rättade han åter sin andakt, til des Lieutenanten af Wakten, kom in at afhämta honom, det är Bekräftelse af den bedröfweliga

B

liga

liga Döds-posten Wälborne Herre, låt
 oss resa, sade han, och tog på sig sin kapa,
 ja, I saren ju med mig min käraste Herr
 Pastor? gå intet ifrån mig, och då jag
 sådant lofwade, gick han til wagnen, och
 bad mig stiga in och sitta til höger om ho-
 nom, derpå foro wi åstad och under resan
 fattade han mig om lifwet kysste mig och
 bad: jag måtte ju intet förgåta, at hålsa
 hans Käraste och tacka hånne för plågad
 umgänge, i det samma kommo wi til Af-
 råtsplatsen, som war omringad med 300
 man, då han fick se pålarne och de upreste
 steglen, förskräcktes han deröfwer håstigt,
 och omfamnade han mig, sågande: Ach!
 Herr Pastor huru står det här til? Ach!
 jag arme man, hwad lærer jag icke så ut-
 stå, bed Gud, at jag icke faller i förtwis-
 lan; jag tröstade honom efter min enfaldig-
 het, så godt jag kunde, och bad honom städs
 hafwa den förkåfaste Jesum uti tankarne,
 derpå togs han utur wagnen, och under det
 bojorne slogos utaf honom, bad han: O!
 rene Guds Lam, oskyldig &c. När han
 sedan kom til det stället, där han skulle af-
 rättas, ropade Capitain von Baldau, som
 gjorde Majors tjenst, med hög röst och sade:
 Hwarjom och enom ware här-
 med kunnigt och wetterligt, at
 det är Hans Kongl. Majts
 wår

wår Allernådigste Konungs al-
warliga befallning, at denne, som
år en Landsförrådare, sig til
wålförtjent straff och androm
til warnagel, skal rådbråkas,
halshuggas och på 4 hjul steg-
las; hwar och en wakte sig för
otrohet och tjene sin Konung re-
deliga; wid det ordet Landsförrådare,
drog han på aylarne, och såg up åt him-
melen, sedan frågade han hwar skal jag
hån? och då Skarprättaren wiste honom
stället, sade han: gör eder tjenst wål och
gaf honom et papper med penningar, derpå
lade han sig neder på jordene, och då de
klådde af honom, ropade han mig til: Ach!
bed Gud, at han styrker mig i denna stun-
den, det jag ock gjorde, och sade til hela den
församlade Menigheten: Ach! fåre wänner,
låter of bedja et andåktigt Fader wår,
för denna arma Syndaren, och ja, beder,
beder, sade han, hwilket wi alle med hjer-
telig andakt jämwål gjorde. I det, gaf
Bödelen honom första stöten, hwarwid han
håstigt skrek, o, Jesu förbarma dig of-
wer mig, emedertid fick han öfwer 30
stötar, och emedan Skarprättaren ej förstod
sin sak, så gick det helt långsamt til och jäm-
merligen med hans plågor, utan uppehör
an

anropade han det saliggörande Jesu namn,
 Jesu i dina händer befaller jag min
 anda och dylike, sedan han fått et par stö-
 tar på bröstet, ropade han icke mer, utan
 sade med brutne ord: Zufwudet af, huf-
 wudet af; och emedan Skarprättaren war
 så långsam, krålade han sjelf til stupestücken
 och lade halsen deröfwer, och wardt med
 4 hugg halshuggen, sedan styckat i 4 delar
 och lag på så många stegel.

Sådan war den Namnkunnige Pottkulls
 Undalykt. Jesu! du som äst Kommen i
 werlden, at göra fattige Syndare sa-
 lige, frögde och Hans Sjal i den ewig-
 ga glädjen.

Datum Casimir,

D. 1 Oct. 1707.

M. Lorentz Hagen,
 Regiments-Pastor.

www.books2ebooks.eu